

Memo

Samenvatting advies Pels Rijcken gebiedsontwikkeling Grebbedijk

Inleiding

In het verkenningsproces van Gebiedsontwikkeling Grebbedijk zijn drie kansrijke alternatieven ontworpen, te weten de smalle Grebbedijk (KA1), de brede Grebbedijk (KA2) en de integrale Grebbedijk (KA3).

Om zicht te hebben op de kansrijkheid van deze alternatieven is vergunbaarheid van (elementen) van deze alternatieven zeer relevant voor de keuze van het (concept) VKA. Daarbij ervan uitgaande dat het VKA niet alleen maakbaar en financierbaar moet zijn maar ook juridisch haalbaar. Aangezien het hier om Natura 2000 gebied gaat is het wenselijk zicht te krijgen op de mogelijke vergunbaarheid van de doelen en gewenste ambities, gerelateerd aan de Wnb vergunning.

Om daar een eerste proeve van te krijgen en enkele vragen hieromtrent beantwoord te krijgen is door de provincie Gelderland Pels Rijcken gevraagd hiervoor een advies te maken.

De belangrijkste bevindingen uit dit advies

Belangrijkste probleem vanuit Natura 2000 is gelegen in het feit dat het gebied waar de geul is voorzien is aangewezen als leefgebied voor het porseleinhoen en het gebied waar de zwemplas is voorzien is aangewezen als leefgebied voor de kwartelkoning.

Uit de concept "Effectbeoordeling ecologie" van Lieveense d.d. 7 juni 2019 blijkt dat KA2 en KA3 waarschijnlijk significante effecten hebben voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Rijntakken hebben. Dit betekent dat als voor een van die twee alternatieven wordt gekozen, er zeker een zogenaamde Passende Beoordeling moeten worden gemaakt. Daarin moet ook worden gekeken of de effecten met mitigerende maatregelen kunnen worden voorkomen. Als dat niet mogelijk is, en de inschatting is dat dit vooralsnog niet kansrijk lijkt, moet de zogenoemde ADC-toets worden uitgevoerd. Daarbij geldt dat pas aan compensatie wordt toegekomen als de A en de D onderbouwd zijn.

Wat betekent dit voor de verschillende alternatieven en ambities

- KA2 en KA3 raken volgens de effectbeoordeling met de kleine en de grote geul leefgebied van het porseleinhoen. KA2 en KA3 raken daarnaast met de kleine en de grote zwemplas (potentieel) leefgebied van de kwartelkoning. De grote zwemplas uit KA3 heeft waarschijnlijk ook significant negatieve effecten op diverse (andere) doelsoorten vanwege verstoring. Zowel KA2 als KA3 leidt bovendien tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen.
- In de Passende Beoordeling mogen - binnen bepaalde beperkingen - mitigerende maatregelen worden meegenomen (of, zoals ze na de PAS-uitspraak heten: beschermingsmaatregelen). Wanneer leefgebied voor de kwartelkoning en/of het porseleinhoen wordt aangetast, kan het verbeteren van leefgebied op een andere locatie in de omgeving naar alle waarschijnlijkheid niet gezien worden als mitigerende maatregel.

- Zoals het er nu uitziet moet zowel voor KA2 als voor KA3 een ADC-toets worden uitgevoerd vanwege de significant negatieve effecten van het project voor de instandhoudingsdoelen voor de kwartelkoning en het porseleinhoen.
- Als in KA3 het ontwerp van de kleine geul zo kan worden aangepast dat het leefgebied van het porseleinhoen niet wordt geraakt dan hoeft daarvoor geen ADC-toets te worden uitgevoerd.
- Als ten aanzien van de verstoring en de stikstofdepositie geen beschermingsmaatregelen te bedenken zijn, zal ook daar voor een ADC-toets moeten worden uitgevoerd.

ADC toets kleine zwemplas

Er is voor de kleine zwemplas een eerste vingeroefening gedaan voor de onderbouwing van de A (geen alternatief) en D (een dwingende reden van groot openbaar belang). Het beeld is dat er voldoende argumenten zijn om de A en de D te onderbouwen.

- Er zijn drie belangrijke redenen voor het realiseren van de zwemplas in de Driehoek van de Bovenste polder:
  1. het wegnemen van de bestaande onveilige situatie als gevolg van het met grote regelmaat - ongewenst, onveilig en verboden - zwemmen in de Neder-Rijn (openbare orde en veiligheid).
  2. het voorzien in de grote behoefte in (de omgeving van) Wageningen aan veilig open zwemwater onder meer ook om oplossing te bieden in perioden van hittestress (volksgezondheid, klimaatadaptatie).
  3. het invulling geven aan een circulaire economie doordat (gebiedseigen) grondstoffen worden gebruikt voor de dijkversterking. Dit vermindert aanzienlijk de uitstoot van CO₂ en de depositie van stikstof (milieu, duurzaamheid).
- De beoogde plek voor een zwemplas is de enige geschikte locatie in (de omgeving van) Wageningen, waar een zwemplas kan worden gerealiseerd, die (i) een reëel alternatief biedt voor het huidige zwemmen in de Neder-Rijn, (ii) een verkoelende plek biedt nabij de locatie waar hittestress optreedt en (iii) zo dicht bij de dijkversterking ligt dat de vrijkomende grondstoffen direct voor de dijkverzwaring kunnen worden gebruikt.
- Naast de A en de D zullen compensatiemaatregelen gevonden moeten worden die tijdig gerealiseerd kunnen worden. Compensatie voor de kwartelkoning mag onder meer plaatsvinden buiten het projectgebied en binnen hetzelfde Natura 2000-gebied Rijntakken. Daarbij moet wel in ogenschouw worden genomen in hoeverre eventueel geschikte gronden al "bestemd" zijn om de uitbreidingsdoelstelling die geldt voor het leefgebied van de kwartelkoning, te realiseren.

- De argumentatie voor de onderbouwing van de ADC toets moet nog verder uitgewerkt worden. Maar als eerste vingeroefening levert de kleine zwemplas het beeld op dat deze mogelijk kansrijk is.